

Генерал америчке војске у пензији Весли Кларк, који је 1999. био на челу снага НАТО-а изјавио је поводом 25 година од злочиначког НАТО бомбардовања СР Југославије да „тада није знао да ће Срби потпуно напустити Косово“.

Кларк је у интервјуу за Глас Америке рекао да је НАТО интервенција била „неопходна, спроведена искључиво у хуманитарне сврхе и да је испунила свој циљ“ како би спречила кампању етничког чишћења уперену против Албанаца на Косову.

„Оно што смо знали тада је да ће НАТО снаге бити присутне. Нисмо знали тада да ће Срби потпуно напустити Косово. Никада нисмо имали намеру да поделимо Косово, нити да га учинимо независним“, казао је он.

Глас Америке: *Да ли је Косово данас онакво каквим сте га замишљали пре 25 година?*

Кларк: Оно што смо знали тада је да ће НАТО снаге бити присутне. Нисмо знали тада да ће Срби потпуно напустити Косово. Никада нисмо имали намеру да поделимо Косово, нити да га учинимо независним. Али, акције српске војске и полиције током кампање, брутална убиства цивила, покушаји да се уништи имовина косовских Албанаца, брутално понашање једног суседа према другом, учинило је немогућим да Срби остану. НАТО је онда као један од циљева поставио и одлазак српских снага. Оно што се после десило је да је Косово одлучило да постане независно. Али, искрено речено, ситуација у региону остаје неприхватљива. Србија не признаје независност и меша се у унутрашње ствари Косова, а политички притисак на Косово као мању земљу, и даље је веома снажан и тежак.

Глас Америке: *Када говорите о актуелној ситуацији, посебно о односима САД и Косова - Косово је било једна од земаља највише наклоњених Америци, великим делом и због интервенције. Али, данас су везе влада САД и Косова на најнижем нивоу. Шта кажете на то, како смо стигли доведе и како да се крене напред?*

Кларк: Ја то могу да видим само споља, не видим шта је изнутра и тешко ми је да коментаришем. Али, важно је разумети да две државе које су једна поред друге, Косово и Србија, не могу да крену напред ако настављају да отежавају и себи и међусобно. Србија се мешала у дешавања на Косову, северно од Ибра јако, јако дуго. Чак и када сам био командант НАТО-а, дешавала се кампања етничког чишћења Албанаца северно од Ибра. То (мешање) је било погрешно и тада, али се наставило, и очигледно и даље траје. И када САД траже од обе стране да седну за исти сто, мислим да треба да појачају притисак на господина Вучића и Србију, јер је Србија моћнија, већа земља, има могућност да буде флексибилнија у овом случају.

Јасно је да се Србија није помирила са чињеницом да је Косово данас независно, и то призање мора да се деси. То је историјска последица тензија и сукоба. Никада нећу заборавити када сам био са председником **(Слободаном) Милошевићем** у новембру 1998, потписивали смо тада финални споразум о повлачењу српских снага, које су и УН у својој резолуцији позвале да се повуку. Председник Милошевић ми је рекао: "Ми знамо како да решавамо проблеме са Албанцима, радили смо то и раније". Ја сам га питао - како то решавате, а он ми је одговорио: "Све их побијемо". И та напетост између две групе, која има историјске корене, може да буде решена само раздвајањем у две државе

- које сада морају да нађу начине како да развију боље односе и економску сарадњу, за добробит својих грађана. То је изазов и тешко је прећи преко тога, сећања су свежа са обе стране, и мислим да рад на томе не може да се наметне, већ мора да дође природно. Проблем је што је рат у Украјини додатно закомпликовао ситуацију, јер сви разумеју да Србија има историјске везе са Русијом, и да Русија користи Србију да припреми терен како би, ако успе у Украјини, направила још већи хаос на Западном Балкану. Чини се да је

господин

(Александар) Вучић

подељен између две могућности: да се сврста уз Запад или да одржи историјске, братске везе са Русијом, и делује да покушава да задржи обе могућности. Тако то споља делује. Исто тако делује да људи на Косову, мањој држави, зависе од подршке САД и других земаља како би преживели и побољшали економску ситуацију. Морамо стрпљиво да радимо на томе, да пустимо да се температура спусти, и да признамо да решавање питања граница Србије и Косова није независно од исхода између Украјине и Русије.

Глас Америке: *Поменули сте нови геополитички контекст, рат у Украјини. Неки критичари кажу да је баш из тог разлога већи притисак на Косово, да не би постојао још један изазов. Шта ви мислите о томе?*

Кларк: *Мислим да је притисак на Косово почео на крају Трампове администрације, када је изасланик САД желео да постигне неки дипломатски успех. И тада је притисак почео, а сада са овим конфликтом је нормално, природно да Запад жели да се то реши, да види Србију у западном табору, придружену ЕУ, али је баш због тензија које изазива сукоб Русије и Украјине то мало вероватно да се деси. Проблеми између Косова и Србије су да тако кажем повезани са ситуацијом између Украјине и Русије и одражавају шире геополитичке тензије у региону, а не могу да се искористе да се те тензије реше.*

"Амбасадор Хил покушава да води Београд у правом смеру"

Глас Америке: *Генерале Кларк, садашњег америчког амбасадора у Србији* **Криса Хила**

познајете дуго, још од времена интервенције. А пре два дана је у једном интервјуу рекао да је Србија сада много ближа НАТО-у него Косово, да „свакодневно радимо са српском војском, да смо имали заједничке вежбе и многе друге ствари и сада радимо много више са Србијом него са ОВК или шта год је из ње произашло”. Шта мислите о овој изјави?

Кларк: Мислим да је Крис Хил бриљантан дипломата и тумачим тако како је речено.

Глас Америке: *Можете ли то детаљније да објасните?*

Кларк: □ Мислим да је оно што он каже апсолутно тачно.

Глас Америке: □ *Да Америка има боље односе са српском војском него са Косовом?*

Кларк: □ Не могу то детаљно да говорим, јер нисам део тог односа, ја то само посматрам споља. Али ако (то каже) амбасадор Хил, који је чини ми се урадио добар посао на јачању овог односа и покушају да унапреди везе Сједињених Држава и Србије, а то је његов посао као амбасадора... Да ли је то јаче или слабије у односу на везе Косовом и Сједињеним Државама и НАТО-ом, не могу да кажем, јер сам изван тога.

Глас Америке: *Зар не мислите да је то заправо у супротности са ставовима самог Београда који није исказао спремност да буде део НАТО-а или да се приближи НАТО-у?*

Кларк: □ Знате, ја мислим да је ово покушај да се Београд води у правом смеру. И надам се да је амбасадор Хил успешан у томе, јер је веома важно и било би огромно достигнуће.

"Без резултата на Балкану док се не реши рат у Украјини"

Глас Америке: □ *Најновија процена претњи обавештајне заједнице у Сједињеним Државама у вези са Балканом, помиње управо ситуацију између Косова и Србије и Босне и Херцеговине, као тачке које би могле да се разбуктају у сукобима. А то долази услед неких тензија после напада на северу Косова прошле године и сукоба за који Србија још није преузела одговорност. Шта мислите о тој забринутости за безбедносну ситуацију, на основу онога што се догодило у последњих неколико месеци?*

Кларк: Мислим да је то ситуација на коју свакако треба обратити пажњу и сигуран сам да амбасадор Хил у Србији чини све што може да то посматра из америчке перспективе. И надам се да НАТО чини све што може да буде на опрезу, да гледа како би спречио да се догоди нека врста експлозије на косовској страни. Међутим, као што сам раније рекао, ове тензије су “потпаљене” руским напорима. Русија би желела да изазове раздор и хаос у тој области и све што радимо на Балкану неће се завршити плодносно док се не позабавимо и питањем између Украјине и Русије.

Глас Америке: *И да ли мислите да у овом случају треба променити тактику и стратегију у томе како се САД и Запад уопштено баве Косовом и Србијом?*

Кларк: Мислим да није могуће да сада коментаришем ову стратегију. То једноставно није могуће, јер нисам довољно близак да дам конструктивне коментаре. Оно што видим је, да је било коју стратегију коју усвојимо, и даље талац чињенице шта се дешава хиљаду миља или 800 миља источно, дуж зоне конфликта у Донбасу и шта су циљеви Русије. А то покреће Европу, с једне стране, тера Европу да жели да реши ову кризу између Србије и Косова. А, с друге стране, то знатно отежава то.

Глас Америке: *Али да ли је то исправно за будућност овог процеса између две земље?*

Кларк: Мислим да ће процес морати да се настави неко време. И мислим да је то питање одржавања процеса и наставка дијалога. Ако бисмо направили искорак, то би било дивно, али не бих очекивао искорак. Тако да сам рекао, ово је секундарно питање у Европи које у много, много аспеката зависи од исхода између Русије и Украјине.

Глас Америке: *И раније сте споменули историју. Постоји тенденција да дипломате и политичари обично забораве историју или желе да је оставе иза себе када се баве неким проблемом. А то се сигурно десило и са Косовом и Србијом, при чему су се дипломате више ангажовале да раде са оним што имају, не заборављајући, већ на неки начин игноришући или занемарујући историјски контекст. Да ли је могуће имати савремена решења или, знате, решавање питања без руковања историјским “пртљагом”, да тако кажем?*

Кларк: Сигуран сам да постоје неки специфични углови овога о чему ме питате. Дакле, ако бих дао уопштен одговор, то би се вероватно односило на неке специфичне аспекте конкретних споразума који су на столу. Али не могу, не желим да дам уопштен одговор на то. Наравно, историја је битна. Наравно, битна је осетљивост људи и губици који су претрпели и понижења која су претрпели и страх са свих страна од нечега. Све је битно. Али је посао дипломате да у највећој могућој мери, пронађе заједнички интерес и погледа у будућност да промовише те заједничке интересе. И сигуран сам да у америчкој дипломатској служби нема никог бољег да то уради од амбасадора Криса Хила.

(Глас Америке, Н1)